

Handläggare
Anna Ahrencrantz
Telefon: 0850810267

Till Östermalms stadsdelsnämnd
2022-03-24

Motion om att starta ett fritidshjälpmedelbibliotek för en jämlik fritid

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS
2021/1354

Förvaltningens förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Östermalms stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en motion av Lisa Palm (Fi) på remiss för yttrande senast 2022-04-10.

Motionen behandlar öppnandet av ett fritidshjälpmedelbibliotek för en jämlik fritid. Motionären anför att många personer med funktionsnedsättning efterfrågar en mer meningsfull fritid men att det finns ekonomiska hinder gällande tillgången till de hjälpmedel som behövs för att vara delaktig, prova på och utöva sina fritidsintressen. Motionären yrkar därför att Stockholms stad öppnar ett fritidshjälpmedelbibliotek för korttidsutlåning av fritidsutrusning för personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen anser att staden arbetar aktivt för att personer med funktionsnedsättning ska tillförsäkras en jämlik och meningsfull fritid, både stadsövergripande så väl som inom stadsdelarna. Arbetet bedrivs utifrån lagstiftning, kommunfullmäktiges budget, riktlinjer och program som syftar till att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden.

Förvaltningen anser att frågan om fritidshjälpmedelsbibliotek lämpligast hanteras inom ramen för den etablering av fritidsbanker som pågår i staden. Förvaltningen framhåller att insatser till personer med funktionsnedsättning alltid behöver utformas individuellt, oavsett om det gäller stöd från socialtjänsten eller

regionen och emotser Fritidsbankens kartläggning av hur utlåning av fritidshjälpmedel bäst kan möta målgruppen behov.

Bakgrund

Östermalms stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en motion av Lisa Palm (Fi) på remiss för yttrande senast 2022-04-10.

Övriga remissinsatser är stadsledningskontoret, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

Ärendet

I motionen anför Lisa Palm (Fi) att möjligheten till en meningsfull fritid är ojämlig för personer med funktionsnedsättning. Motionären lyfter att många personer med funktionsnedsättning efterfrågar en mer meningsfull fritid men att det finns ekonomiska hinder gällande tillgången till de hjälpmedel som behövs för att vara delaktig, prova på och utöva sina fritidsintressen.

Motionären hänvisar till Myndigheten för delaktighets rapport Aktiv fritid (2020) och lyfter att det i denna framkommer att pengar är ett av de främsta skälen till att personer med funktionsnedsättning inte har möjlighet till en aktiv fritid. Motionären fastslår att det är för dyrt att införskaffa de hjälpmedel som behövs och som regionen inte tillskriver med hänvisning till egenansvar. Motionären yrkar därför att Stockholms stad öppnar ett fritidshjälpmedelbibliotek för korttidsutlåning av fritidsutrusning för personer med funktionsnedsättning. Fritidsutrustning som skulle finnas tillgänglig för utlåning är enligt motionären exempelvis ramper, strandrullstolar, cyklar för rullstolsburna samt liftar. Motionären menar att detta skulle kunna nyttjas av såväl privatpersoner som av föreningslivet.

Lisa Palm (Fi) skriver vidare att motionens ansats tar sin utgångspunkt i Stockholm stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättningar mål om en meningsfull fritid, Agenda 2030, Barnkonventionens mål om barns rätt till en meningsfull fritid, kultur och lek samt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Med anledning av ovanstående föreslår motionären att kommunfullmäktige beslutar att idrottsnämnden startar ett fritidshjälpmedelbibliotek.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Stöd till personer med funktionsnedsättning ges i huvudsak med stöd av tre olika lagar: Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa

funktionshindrade (LSS). Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) reglerar den hälso- och sjukvård som ges inom regionens och kommunens verksamheter. Socialtjänstlagen (SoL) reglerar stödet från kommunens socialtjänst. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kompletterar stödet som ges enligt HSL och SoL. De som omfattas av LSS är personer med olika former av funktionsnedsättningar till exempel fysisk eller intellektuell funktionsnedsättning, autism eller förvärvad hjärnskada.

Förskrivning av hjälpmedel

Förskrivning av hjälpmedel omfattas av HSL där regionen har huvudmannaskapet. I Stockholms stad erbjuder LSS-hälsan hälso- och sjukvård till personer som bor i bostad med särskild service och/eller arbetar i daglig verksamhet enligt LSS. I LSS-hälsans uppdrag ingår habilitering/rehabilitering samt förskrivning av vissa hjälpmedel. För att få ett hjälpmedel förskrivet krävs en ordination av legitimerad personal. Personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS kan få sina behov av hjälpmedel tillgodosedda via LSS-hälsan. Personer som inte bor i en sådan bostad vänder sig i första hand till sin vårdcentral eller husläkarmottagning. Specialanpassade hjälpmedel ordinerar och utprovas individuellt inom regionens habiliteringsverksamheter.

Stadens arbete för en jämlik fritid för personer med funktionsnedsättning

I Stockholms stad bedrivs arbetet en jämlik fritid för personer med funktionsnedsättning utifrån kommunfullmäktiges budget samt riktlinjer för handläggning av stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Riktlinjernas syfte är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som erbjuds från socialtjänsten. Arbetet för en jämlik fritid för personer med funktionsnedsättning bedrivs även utifrån Stockholms stads program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, som anger stadens funktionshinderspolitiska mål. Ett av programmets fokusområden är rätten till en meningsfull fritid. Fokusområdet syftar till att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i meningsfulla fritidsaktiviteter samt i kultur- och idrottsliv på jämlika villkor som andra, både som utövare, åhörare och åskådare. I Stockholms stad finns även en funktionshindersombudman vars uppdrag bland annat är att driva på och stödja utvecklingen av stadens arbete för tillgänglighet, jämlika levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Det samlade utbudet av aktiviteter som riktar sig till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning i Stockholms län tillgängliggörs på webbplatsen Fritidsnätet. Därutöver pågår en etablering av fritidsbanker i staden i samverkan med den ideella föreningen

Fritidsbanken. Fritidsbanken är etablerad i ett flertal kommuner och erbjuder utlåning av fritidsutrustning till allmänheten. Fritidsbanken driver också ett nationellt treårigt projekt som syftar till att tillgängliggöra utrustning för utlåning till personer med funktionsnedsättning. Inom ramen för projektet kommer en behovsanalys genomföras tillsammans med målgruppen för att kartlägga hur utlåning av utrustning kan möta målgruppens behov. Projektet finansieras av Allmänna arvsfonden.

Stadsdelsförvaltningarna i Stockholm har ansvar för att barn och ungdomar med funktionsnedsättning har tillgång till fritidsaktiviteter. Idrottsförvaltningen har samordningsansvaret kring dessa frågor. Idrottsförvaltningen erbjuder bland annat anpassade fysiska aktiviteter på stadens simhallar samt driver fritidsverksamhet. Idrottsförvaltningen stödjer även kultur och fritidsarrangörer att rikta sig till personer med funktionsnedsättning och ger bidrag till barn- och ungdomsföreningar, föreningar som riktar sig till vuxna med intellektuell funktionsnedsättning samt vissa funktionshindersorganisationer. Idrottsförvaltningen samordnar även stadens nätverk "Fritid för alla" i syfte att utveckla fritidsaktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning. Arbetet med en meningsfull fritid för personer med funktionsnedsättning sker även genom kulturförvaltningen vars uppdrag bland annat är att alla människor ska utifrån sina intressen och sin förmåga ha möjlighet att ta del av kulturlivet både som kulturutövare och som publik. Arbetet sker bland annat genom kulturskolan, stadens bibliotek och museer och genom kulturförvaltningens olika stödformer.

En jämlik och meningsfull fritid på Östermalm

Inom Östermalms stadsdelsnämnd bedrivs arbetet för en jämlik och meningsfull fritid för personer med funktionsnedsättning i linje med stadens budget, riktlinjer och program. Östermalms stadsdelsnämnd samverkar med både idrotts- och kulturförvaltningen gällande insatser för en meningsfull fritid för personer med funktionsnedsättning.

Inom förvaltningens bostäder med särskild service enligt LSS är frågor om meningsfull fritid för de boende central och arbetet med fritidsaktiviteter för den enskilde sker enligt uppdraget från socialtjänsten och utformas individuellt i den enskildes genomförandeplan.

Utöver insatserna som omfattas av LSS gör stadsdelsnämnden även satsningar inom övriga verksamhetsområden. Inom stadsdelsnämndens preventionsenhet finns fritidsgården Humlanhuset. Samtliga aktiviteter på Humlanhuset planeras utifrån

ett inkluderande förhållningssätt där alla barn och ungdomar ska ha möjlighet att delta. Humlanhuset har påbörjat och genomgår en tillgänglighetsanpassning för att öka möjligheten för ungdomar med fysisk funktionsnedsättning att delta i verksamheten. Humlanhuset arbetar också med särskilda satsningar för unga med funktionsnedsättning, bland annat i form av Tre Liljor, i samverkan med övriga innerstadsdelar. Tre Liljor är fritidsverksamhet som särskilt riktar sig till ungdomar med funktionsnedsättning. Humlanhuset har även startat ett samarbete med Kungsholmens bibliotek, som är tillgänglighetsanpassat, samt en inkluderande mediaverkstad. För att stärka funktionshinderperspektivet ytterligare har Humlanhuset utsett en fritidsledare med särskilt uppdrag att arbeta för utvecklingen av aktiviteter för målgruppen. Denna fritidsledare ingår också i stadens nätverk "Fritid för alla". Sedan 2021 är verksamheten funkisdiplomerad via Region Stockholm.

Östermalms stadsdelsnämnd ger även föreningsstöd till Stora Skuggans 4H-gård som under 2021 utökat verksamheten för att erbjuda särskilt riktade aktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen. Nämndens råd för funktionshinderfrågor har beretts möjlighet att lämna synpunkter på motionen. Rådets yttrande har bilagts tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att staden arbetar aktivt för att personer med funktionsnedsättning ska tillförsäkras en jämlik och meningsfull fritid, både stadsövergripande så väl som inom stadsdelarna. Motionärens förslag bedöms öka tillgänglighet till fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning och stärka stadens funktionshinderpolitiska mål.

Förvaltningen anser att frågan om fritidshjälpmedelbibliotek lämpligast hanteras inom ramen för den etablering av fritidsbanker som pågår i staden.

Förvaltningen vill framhålla att insatser för personer med funktionsnedsättning alltid behöver utformas individuellt, oavsett om det gäller insatser enligt LSS, SoL eller HSL. Fritidshjälpmedel för personer med funktionsnedsättning är i de allra flesta fall individuellt anpassade och används för personligt bruk. Behoven av fritidshjälpmedel varierar således beroende av hur omfattande en funktionsnedsättning är, vilket medför att hjälpmedlen kan vara mer eller mindre kostsamma. Förvaltningen emotser därför

Fritidsbankens kommande kartläggning av hur utlåning av fritidshjälpmedel bäst kan möta målgruppen behov.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Jan Rönnerberg
Avdelningschef
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om att starta ett fritidshjälpmedelbibliotek för en jämlik fritid.
2. Yttrande från nämndens råd för funktionshinderfrågor.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson	2022-03-08
Jan Rönnerberg	2022-03-08